

חינוך לחיים

פרשת ואתחנן

"לא את אבותינו כרת ה' את הברית הזאת כי אותנו אלה פה היום כולנו חיים. פנים בפנים דבר ה' עמכם בהר סיני"

משה רבינו עומד ומזהיר את כל בני ישראל לדורותיהם שלא יאמרו שקבלת הברית היתה רק לאלו שהיו שם בהר סיני בגופם, כי קבלת התורה היתה לכל בני" עד סוף כל הדורות, כי כולם היו שם בנשמותיהם. ומוסיף משה ואומר שכריתת הברית הזאת נעשתה באופן של 'פנים בפנים'. מה הכוונה בכך??

כת' במסכת סופרים 'תני ר' חנינא בר פפא, פנים שוחקות לתלמוד, פנים שוחקות לאגדה' דהיינו שלצורך הלימוד ולצורך התלמיד, צריך ללמוד דווקא באופן זה של פנים שוחקות ומאירות. ועל זה עומד משה רבינו ומזהיר את בני ישראל לדורותיהם, שידעו שהדרך היחידה להעביר ולהעתיק את השמועה לתלמידיהם ולבניהם, היא אך ורק באופן ובגוונא זה של פנים מאירות, פנים מסבירות, רק באופן הזה אפשר להנחיל את התורה בלבבות עם בני ישראל, ומשה עומד ותובע מכל איש ישראלי שיראה פנים שוחקות לתלמידיו ובניו. כך נהג הקב"ה עם עמו ישראל בעת מתן תורה, וכך צריכים עם בני ישראל להמשיך להעתיק את השמועה באופן הזה דווקא!!!

ואם נדייק נאמר 'פנים' לשון רבים להורות שלא רק הרב המלמד צריך שיהיו לו פנים שוחקות, אלא שעליו מוטלת החובה לפעול שגם פני התלמיד יהיו 'פנים שוחקות' לפי שרק כך באופן הזה ניתנה תורתנו הקדושה. ואם הקב"ה נהג כך, ואם כך נהג גם רבה בדור דיעה כנאמר במסכת שבת דף ל' רבה מקמי דפתח להו לרבנן אמר מילתא דבדיחותא' אז מה נאמר אנו בדור עני ויתום, שבוודאי צריך להקפיד על כך ולהראות פנים שוחקות, כי לא הקפדן מלמד!

ובזה מצאנו חידוש גדול במסכת כלה רבתי (ד.ל"א) 'לא הקפדן מלמד, לא צריכה, דאפילו במילי דרך ארץ'. אמר אבא אליהו זכור לטוב, לעולם אין התורה מתפרשת, אלא ממי שאינו קפדן, ואף אני איני נגלה אלא למי שאינו קפדן'. רואים במשנה זאת שלא רק בתלמוד צריך להראות פנים שוחקות, אלא אפילו במיל דדרך ארץ צריך האב לדבר עם בנו, והרב עם תלמידו ובעצם כל אדם עם חברו בנחת ובפנים שוחקות, וממילא זה מחייב כל אחד לסגל לעצמו פנים שוחקות בכל עת ושעה.

ואם נשים לב אליהו הנביא מחדש כאן, שהרי במשנה רק משמע שלא ראוי שהקפדן ילמד מחמת קפדנותו, אך אליהו הנביא מגלה ואומר 'לעולם אין התורה מתפרשת אלא ממי שאינו קפדן' כלומר אין שום מציאות שהתורה תתפרש מן הקפדן!!!

ואם שמנו לב אליהו הנביא הוכתר פה בשם 'אבא אליהו' ללמדנו שבכל דבר צריך לנהוג כאב רחום כאלהו הנביא ותמיד לדבר בפנים שוחקות!!! ובל נשכח שאלהו עצמו בתחילת דרכו דיבר הקפדה על בני ישראל עד שהקב"ה אמר לו כלך מדרך זו!! כמסופר בפרקי דרבי אליעזר שהקב"ה נגלה לאלהו ואמר לו 'מה לך פה'. ענה לו אליהו 'קנא קנאתי לה' צבקות כי עזבו את בריתך בני ישראל' אמר לו הקב"ה חייך שאין עושים ברית מילה עד שאתה רואה בעיניך' ומכאן התקינו בכל ברית לעשות כסא של אליהו. כי אותו הפה שהעיד על בני ישראל 'עזבו את בריתך' אותו הפה יעיד בכל ברית שבנ"י מקיימים את ברית ה'.

ברחוב יש כל כך הרבה פיתויים ו'הנאות', שכדי למשוך את ליבם של תלמידנו וילדנו אל בית המדרש, חובה עלינו להניח את התורה בפניהם כשהיא מתובלת בשירת החיים ובששון אין קץ. זה האל"ף, זו ההתחלה, ואפשר לומר שזה גם הסוף... אי אפשר ללמוד ללא שמחה, תענוג ועדנה.

הרב שיינברג זצ"ל היה תמיד אומר שצריך להביא את התלמידים למצב של 'תורתך שעשועי' שלימוד התורה יחשב אצלם בבחינת שעשוע. החזו"א אמר הווארט הידוע שבימינו קניין משיכה עדיף מחזקה... שכדאי לכל הורה ומחנך לאמץ את קניין 'משיכה' למשוך את לבבם אל הלימוד ע"י שנמתיק להם את התורה ונביאם למצב של שמחה בתורה.

ונזכור תמיד את דברי המסילת ישרים 'האדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו' ומוסיף 'שזהו התענוג האמיתי והעידון הגדול מכל העידונים שיכולים להמצא' – זו הדרך היחידה שבאמצעותה אפשר להתעלות – רק ע"י התענוג וההנאה בעבודת ה' ניתן לסלול את הדרך להצלחת התלמידים- הבנים.

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com